

Árkossy István: *Háromba vágva* (esszé) **2.**

Száraz Miklós György: *Kutyakötelesség* (vezércikk) **3.**

László Zsuzsa: „A békéről akartam írni, de végül a háborúról sikerült” – interjú Terék Anna költővel (interjú) **4.**

Terék Anna: *repülő* (vers) **6.**

Vincze Ferenc: *A veres kókis meséje* (próza) **7.**

Branko Čegec: *Hirdetés; Internacionálé* (versek Orcsik Roland fordításában) **9.**

Szőcs Margit: *Újabban éjszaka is sportolok; Szállj le a lovadról*, (vers) **10.**

Szabó K. Attila: *Az élet, amely nem akar élni – Kertész Imre regényeiről* (tanulmány) **10.**

Lézengő Ritter

Szélyes-Pál Dániel: *Teljes nap* (vers) **13.**

Usier Tamara: *Menetrend* (vers) **13.**

Miklós Nóra: *reinkarnáció* (vers) **13.**

Kassay Anna: *konténer* (próza) **14.**

Zongor Andrea: *Tiltott zóna* (próza) **15.**

Tasnádi Balázs: *A betörés pszichológiája* (próza) **16.**

Stellárium

Berki Tímea: *A Díszhangversenytől a Gálakoncertig és vissza* **18.**

Eszteró István: *Lelki kérdések; Zombi zónán* (vers) **19.**

Fazakas Attila: *goodbye horses; ez teljesen fölösleges; csendes, békés nap, napocska* (vers) **20.**

Száz Pál: *Bevezetés a démonomachiába* (regényrészlet) **21.**

Kinematográf

Märctuü-Rác Dóra: *Magyarországon nincs pornó, felnőttfilm van* (Kovács Dániel Richárd: *Birodalom*) **22.**

Theátrum

Hermán Dániel: *Na, elég volt a folklórból?* **24.**

Kritika

Balázs Hanna-Imola: *Versbe önteni az elbeszélhetetlent* (Terék Anna: *Jég*) **25.**

Fülszöveg

Nyeste Emőke: „Íróként az a dolgom, hogy ujjaimat a sebbe dugjam” (Teodora Dimova: *Eltiportak*) **26.**

Nyeste Emőke: *Mélyre nyúló pontok a magasban* (Bánki Zsolt: *Pont a magasban*) **26.**

Képregény

Csillag István – Vincze Ferenc: *A bölcsészvakáció vége felé* **26.**

Amplitúdó

Jakabffy Tamás: *Szonáta – novella – vonósnégyes* **27.**

Artefaktum

Túros Eszter: *A hiány terei* **28.**

ÁRKOSSY ISTVÁN

Háromba vágva

Így, Mohács körül kerekén ötszáz esztendővel, már az sem egészen bizonyos, hol vesztünk el, hiszen a kutatások megleptek olyan elméletekkel is, miszerint az a csetepaté nem éppen ott esett meg, ahol eddig gondolták. Talán kissé máshol. Meglehet, a mai Majs helyén álló hajdani település környékén, sőt, akár még a határon túli horvát területeket is érintve. De hát, szemtanúk nincsenek. Ma már. Ám van-e jelentősége annak, hogy pontosan hol tekerőzött akkoriban a Csele-patak, vagy meddig nyújtózkodott meg-meglódulva az ártér, vagy hol eregetett páragózt a királynyelő mocsár? A föld elszívta azóta azt a vizet, azt a vért, csakúgy, mint azt az Időt is. Annak viszont van jelentősége, s nem is akármilyen, hogy mire a nap lebu-kott, a csata elbukott. A mi csatánk bukott akkor el. Pedig ez nem százéves háború volt, még csak harminc éves sem, mindösszesen röpke másfél órányi – akár egy tisztavirág élete! –, és ennyi minutum alatt aláztatott meg egy ország jövődjé, három részre szabdalva a múltban, egy napos augusztusvégi délutánon, amikor a világ Föld körül keringő égi lámpása a zenitről megszeppenve figyelte az eseményeket. Aztán hamar eldőlt, mi lesz Európa egyik szép földszelvényének későbbi sorsa. Azon az alkonyaton egy másarcú szürkület ereszkedett le a mennyországból, egy másarcú kor, a fogcsikorgató történelmi romantika és a nagy pofoncsapások ideje: a Holdkor. Or-lai Petrics Soma szépen meg is festegette szívszorító hangulatú képén, ahogy a napnyugta óráiban „Perényiné a csata után összesze-deti a halottakat”.

Úgy mondják, a hármas – szerencsés szám. Netán különleges is. Vajon? Persze a népnyelv színmintája sokat sejtet, például ilyent: „három az Isten igaza”, meg hogy „három próbát kell kiállni”, esetleg „három a magyar igazság”. Hát legyen így, főként ha még Arisz-totelesz szerint sem akármilyen *három*; az a tökéletes térszerkezet ki-fejezője, amivel a többdimenzió modellezhető, úgymint: hosszúság, szélesség és magasság. És még a létezés stigmája is abszolút hár-mas: születés, élet, halál.

Mohácsnál a szellem buktatói nem kis szerepet játszottak az ösz-szeomlásban, ezért többnyire három ászat tesznek felelőssé: Tomo-ri Pál kalocsai érseket, a déli végek főkapitányát; Perényi Péter koronaőr erdélyi vajdát, aki túlélte a csatát és óvva rejtegette a koronát, aztán mégis kiszolgáltatta az Ausztriai-háznak; és Szapolyai János erdélyi vajdát, aki Szeged környékén rostokolt, tán szándékosan le-késve az ütközetet a korona megszerzésének reményében. De le-het, hogy nem így volt. Viszont, ha így, akkor jó lapra tett. Tudhatta, a vaspáncél nem úszik a vízen, és II. Lajos tragédiája után Szapo-lyait a rendek valóban királlyá koronázták. A kivagyiság a csatatér színterére lépett, s a lélektan tisztán megmutatta, hogy három ma-gyar – három különigazság. Aztán a rákövetkező évben I. Ferdinánd habsburg fejét is megérintette a magyar Szent Korona. S úgy tűnik, az idők során a bonyodalmakat még a nemzetet megtestesítő nemes-fém sem viselte el, legalábbis a csúcán jobbra elhajló kereszt látvá-nya szerint, ami máig is megmagyarázhatatlan sugallatokat sejtet.

Mohács után nem sokkal három részre szakadt az ország. Bár ez a hármas tagolás, úgy istenigazából, még semmi ahhoz képest, mint amikor a leszakadó jéghegyek mintájára egyetlen suhintással két-szer három, vagyis hat masszív részt metszettek le a mesebeli he-tedhet ország testéből, olyannyira megcsonkolva, hogy alig maradt belőle valami ép. De már jóval korábban megvillantak baljós jelek. A keresztény Konstantinápoly 1453-as letérdeltével II. Mehmed csa-patai előtt, érzékelhető volt, hogy furcsa szellők lábadoznak nap-kelet irányából. Majd nemsokára el is érkezett az elszámolás és le-számolás véres napja. Elsőre Nándorfehérváron (1521), másodjára Mohács (1526), aztán harmadikként Budán (1541), csak azért, hogy a mesebeli hármas itt is kellő hangsúllyal megmutathassa önerejét. Ráadásul a két első augusztus 29-én történt. A látogatók addig még csak olykor, de később már kitartóan kopogtattak, utóbb vadul döngettek is a főbejáraton, végül egy csatakiáltással berúgták az ajtót. Buda elesett. Akkor éppen hol volt Európa?

A sors ítélőszéke tudott számolni, hárommal szorozott: háromszor ötven év rabságot követelt.

Ó, az a bűvös hármas szám! „A harmadik az igazi út”, sulykolja és sokkolja a história, mivel a történetek szerint lehet az a szenvedés útja is. Mohács a három kapitális csatavesztés szimmetriatengelyé-ben kapott unikális helyet, az áldozatok föltárára emlékeztetve arra a momentumra, amikor „Minden Egész eltörött”.